

Ambalaj ve ambalaj atıkları üzerine AB direktifi; sorular ve cevaplar

“Avrupa Birliği Atık Çerçeve Direktifi nedir”, “Atık hiyerarşisi nedir” gibi soruların cevapları ve Ambalaj ve Ambalaj Atığı Yönetmeliği ile ilgili merak edilen bilgiler açıklanıyor.

Atık Çerçeve Direktifi ve Ambalaj ve Ambalaj Atığı Direktifi nedir?

Atıklarla ilgili Avrupa Birliği Direktifi (Atık Çerçeve Direktifi), atıkların Avrupa Birliğinde nasıl yönetilmesi gerektiğini belirten kuralları kapsayan çevresel koruma kanunudur. Atıkların çevresel etkilerinin azaltılması amaçlanmış olup, kaynakların etkin kullanımı için geri kazanım, tekrar kullanım cesaretlendirilmektedir. Bu yönetmelik revize olmuştur. Ambalaj ve Ambalaj atıkları Yönetmeliği Avrupa Birliği içerisinde ticaretin kolayca ve özgürce yapılabilmesi için ortak kuralları kapsayan kanunlardır. İki ana konusu vardır. Bunlar; ticaretteki engellerin önlenmesine yardımcı olmak ve ambalajların çevresel etkilerini azaltmaktır. Her Avrupa Birliği üyesi ülke için geri kazanım ve geri dönüşüm oranlarını ve hedefleri tanımlanmıştır. Doksanlı yılların başlarında değişik ulusal çevre kanunlarından, ambalajlı ürünlerin serbest dolaşımında çeşitli engeller ve ticari rekabette yaşanan zorluklardan dolayı Avrupa Komisyonu direktifi sunmuştur.

Atık Çerçeve Direktifindeki revizyon nedir?

1975 de kabul edilen yasanın günümüz şartlarına uygun şekilde modernleştirilmesi gerekmiştir. Revize edilmiş yönetmelik birçok yeni tanım, yeni geri dönüşüm ve tekrar kullanım hedefleri ve atık azaltma programı hazırlanması gibi konuları içermektedir. Atık yönetimi seçenekleri bir hiyerarşi olarak tanımlanmaktadır. Buna göre, üye ülkeler; atık önleme, tekrar kullanma, geri dönüşüm ve diğer geri kazanım metotları ve son seçenek olarak ise bertaraf etmeyi ulusal çevre politikası olarak benimsemesi gerekmektedir. Ancak, Üye Devletlerin, çevresel konulardaki hassasiyetlerine göre kendine has atık akışı politikaları tariflendirerek, bu hiyerarşik düzenden ayrı hareket edebilmeleri söz konusu olmuştur.

Atık yönetim hiyerarşisi ambalajlar için pratikte veya yasal olarak uygulanmakta mı?

Eğer ambalajın tüm yaşam döngüsünü düşünecek olursak, ambalajların kullanımdan sonra çevresel gibi görünen yollarla ele alınması çok sayıda etkiye bağlıdır. EUROPEAN'ın ger-

çek hayattan örneklerle "Bu hiyerarşi Avrupa Ülkelerinde nasıl uygulanıyor" başlıklı bir çalışma hazırlamıştır. Bu çalışma ile çevresel çözümlerin çeşitli etkenlere bağlı olduğu ortaya çıkmıştır. Bu etkenler; coğrafik özellikler, iklim, nüfus ve atık yönetimi altyapısı olarak tanımlanmıştır. Ambalaj tasarım aşamasından başlayarak devam eden yaşam döngüsü de atık yönetim senaryolarında dikkat edilmesi gereken çevresel çözümler için birer etken sayılmaktadır.

Yasal olarak, ambalajlarda bu hiyerarşi nasıl uygulanıyor sorusu test edilmiştir. Avrupa adalet mahkemesi 2004 yılında koyduğu kuralla, Ambalaj ve Ambalaj Atıkları Yönetmeliği, kullanılmış ambalajların tekrar kullanımını geri kazanım olarak kabul etmemiştir. Pratikte, ambalaj atığı önleme önceliklidir. Ambalaj ve ambalaj atığı direktifinde sadece minimum miktarda ambalaj, ürünün korunması ve kabul edilebilirliği için kullanılmalıdır demektedir. Ambalaj üreticileri, kaynakların korunması ve doğal olarak atık önlenmesi amacıyla daha hafif ve ince ambalajlar üretmek için çalışmalar yapmaktadır. Unutulmamalıdır ki, ambalajlar ürünün taşınması sırasında atık haline gelmemesi için ürünü korur. Yeterli ambalaj kullanmanın çevresel etkileri; yetersiz ambalaj kullanmanın yaratacağı atık ve ürün kaybının etkilerinden daha azdır.

Atık hiyerarşisi belirli ambalaj politikalarını haklı çıkarmak için kullanılabilir mi?

Eğer bir kanun, olası bir haksız rekabet veya fark gözetme yapıyorsa, ambalajlama sistemleri arasında veya ambalajlanmış ürünlerin serbest dolaşımını kısıtlayan engellere neden oluyorsa, atık hiyerarşisi bunu haklı çıkarmak için kullanılamaz. Böyle bir kanun Ambalaj ve Ambalaj Atığı Direktifinde bir boşluk yaratarak risk meydana getirecektir.

Ambalaj ve Ambalaj Atığı Yönetmeliği revize edilerek, kanunlar Atık Çerçeve Direktifi ile aynı çizgiye çekilmeli midir?

İki direktifin de amaçları ve konuları farklıdır. Ambalaj ve ambalaj atığı yönetmeliğinin iki konusu vardır; çevrenin koruma ve iç pazarı uyumlaştırması. Atık Çerçeve Direktifi ise bir çevresel koruma kanunudur ve ticari konuları içermemektedir.

Neden iç pazar bu kadar önemlidir? Çevresel konularda daha çok endişelenmemiz gerekmez mi?

Ürünlerin serbest dolaşımı, Avrupa Birliğinin kurulmasından itibaren en önemli temel ilkelere biridir. İç pazar Avrupalıların refahı ve çevresel koruma için kritik katkılar sağlamaktadır. İdeal olarak, şirketler büyük pazarlara girebilmesi bir takım kurallara bağlıdır. Bu kurallar; çevresel etkileri en aza indirecek üretim süreçlerine, ürün gelişimlerine ve yeniliklere para harcanmasına izin vererek, faydasız harcamalardan korumayı hedeflemektedir. Küresel ticaret dünyasında, başarılı şirketler hem sorumlu ve aynı zamanda rekabetçi olmak zorundadır.

Önleme nedir?

Şirketler, CEN Ambalaj ve Çevre standartlarını kabul ederek ambalajın ağırlığını en aza düşürmeyi ve kullanılmış ambalajların çevresel etkilerini azaltmayı taahhüt ederler. Organizasyonlarımız Üye Devletlerin temel ilkelerden biri olması gerektiğine inandığı, direktifte belirtilen temel gereksinimlere uyum sürecinin, Üye Devletler tarafından izlenmesi ile çevresel hedeflerin gerçekleştirilmesi ve iç pazarda serbest dolaşımın sorunsuz şekilde yürütülmesi mümkün olacaktır. 🌱

KAYNAK: Pro-Europe ÇEVİREN: Berkan Tunçludemir

